

исключаючого протиправності діяння (глава 5 Проекта статей) означає неможливість привертання держави до відповідальності, і, відповідно, відсутність зобов'язаності відшкодування збитку.

В-сьмих, реакція міжнародного суспільства на розглядавані види відповідальності відрізняється. Вчинення міжнародно-протиправного діяння завжди викликає засудження міжнародного суспільства. В разі правомірної діяльності, яка спричинила збиток, держава не підлягає такому засудженню, і відшкодування шкоди розцінюється як компенсація заподіяної шкоди (Савельєва Л. В. Проблема об'єктивної відповідальності в міжнародному праві : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.10 / М., 1996. — с. 17).

Таким чином, проведений аналіз дозволяє побачити відмінні риси абсолютної відповідальності і провести розмежування між відповідальністю за міжнародно-протиправні діяння і відповідальністю за збиток від правомірної діяльності.

БЕЛОГУБОВА О. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри міжнародного права та міжнародних відносин,
кандидат юридичних наук

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ ЯК САМОСТІЙНА СФЕРА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

У галузі міжнародного приватного права відокремлюють самостійну сферу правового регулювання трудових відносин з іноземним елементом. Такої крапки зору дотримується значна кількість авторів — як вітчизняних, так і іноземних. Деякі автори вказують на обособлену підгалузь — міжнародного приватного трудового права, деякі відокремлюють самостійну підсистему — трудові відносини в міжнародному приватному праві.

Деякі автори стосовно регулювання трудових відносин з іноземним елементом у рамках міжнародного приватного права використовують поняття «міжнародне трудове право», що на наш погляд змішує вказану сферу відносин з публічно-правовими відносинами в рамках міжнародного права. Стосовно трудових відносин з іноземним елементом у рамках міжнародного приватного права, вважається доцільним використовувати поняття «міжнародне приватне трудове право», а міжнародне трудове право застосовувати виключно в сфері міжнародного публічного права.

Проблематика найшла відображення в спеціальних працях іноземних та вітчизняних вчених. Перш за все слід відмітити фундаментальну працю професора А. С. Довгєрта, а також декілька дисертаційних досліджень — Сергєєвої С. М., серед інших наукових праць — роботи Э. М. Аметістова, В. В. Глазиріна, Л. А. Лунца та інших.

Причиною віднесення трудових відносин з іноземним елементом до сфери регулювання міжнародного приватного права на думку А. С. Довгєрта є те, що «трудові і цивільні відносини... об'єднані спільними принципами приватноправового регулювання. Ця їхня якість і дає змогу в трудових відносинах з іноземним елементом застосувати до них інструментарій міжнародного приватного права...».

Як вказує В. П. Звєков, система норм, що впливають на такого роду трудові відносини, утворить підгалузь міжнародного приватного права — міжнародне приватне трудове право, складається з матеріально-правових і колізійних приписань. У цілому на основі цих приписань формується метод регулювання, властивий усім гілкам міжнародного приватного права.

Міжнародне приватне трудове право розглядають як сукупність норм та принципів, які регулюють трудові відносини приватноправового характеру, у яких присутній іноземний елемент.

На обґрунтованість виділення міжнародного приватного трудового права в міжнародне приватне право свідчить наявність Розділу VIII. «Колізійні норми щодо трудових відносин» Закону України «Про міжнародне приватне право». Норми щодо регулювання трудових відносин з іноземним елементом містять закони та кодекси інших держав.

На думку В. П. Звєкова, до відносин цивільно-правового характеру в широкому змісті слова, що підпадає під дію норм міжнародного приватного права, ставляться — поряд із властиво цивільно-правовим і сімейним, ускладненим іноземним елементом, — відносять також трудові відносини, що виникають в умовах міжнародного життя. Причому, саме міжнародному приватному трудовому праву властиво міжнародне трудове правовідношення.

У сфері трудового права з більшою силою, ніж у цивільному чи сімейному праві, проявляє себе публічно-правовий початок, що обмежує дію колізійних норм країни суду й, як слідство, застосування іноземних законів. На цю особливість вказував Л. А. Лунц: «підпорядкування трудових відносин загальним цивілістичним і колізійним початкам натрапляє на наявність у трудовому праві законів про охорону праці... Таким чином, право, що регулює трудові відносини, носить двоїстий характер: йому крім цивільно-правового елемента властивий і елемент публічно-правовий. Не можна сказати, щоб було ясно, які питання ставляться до публічно-правових, а які — до цивільно-правових елементів трудового права, але більшість авторів континенту відносять закони про охорону праці до публічного права». Таким чином, можна погодитися

з тим, що віднесення цих чи інших трудових відносин до сфери міжнародного приватного права визначається їх приватноправовим змістом. Доповнюючи це застереження, варто визнати правоту В. П. Звекова про те, що у тих випадках, коли приватноправова природа трудового відношення, ускладненого іноземним елементом, здавалося б, не викликає сумнівів, воно виявляється в ряді країн у границях «правового поля», де звертання до місцевого права є обов'язковим його імперативними нормами або застереження про публічний порядок мають вирішальне значення. Однак, на нашу думку ця обставина не змінює природи й характер трудових відносин з іноземним елементом — наявність іноземного елемента, навіть при застосуванні національного режиму свідчить про віднесення даних правовідносин до міжнародного приватного трудового права. Зокрема, на думку Д. К. Бекашева, трудові правовідносини стають міжнародним (у змісті міжнародного приватного права — О. Б.), якщо його учасниками виступають фізичні і юридичні особи різних держав.

Таким чином, норми, регламентуючі трудові відносини з іноземним елементом, формують самостійну підсистему міжнародного приватного права.

ГЛАДЕНКО О. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин,
кандидат юридичних наук

КОНЦЕПЦІЯ ІСТОРИЧНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Після неочікуваного призупинення процесу підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в Україні почалася багатомісячна політична криза, яка виражалась у масових протестних акціях, які завершилися найбільш трагічними подіями за період протистояння громадян зі владою — масовим розстрілом протестувальників на Майдані Незалежності у м. Києві у період 18–21 лютого 2014 р.

В результаті даних подій Президент України — В. Янукович та більшість членів Кабінету Міністрів України на чолі з виконуючим обов'язки Прем'єр-міністра покинули країну, незважаючи на існування домовленостей від 21 січня 2014 р., якими передбачалися початок деескалації ситуації у країні, початок конституційної реформи та підготовка до позачергових президентських виборів.